Law & Medicine 22/11/17

Q.P. Code :08530

[Time: Three Hours] **[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Cite relevant case laws wherever necessary.

Q.1. Answer the following in not more than two sentences:- 20

a. Name the Central Act for Disaster Management in India.
b. Define `Magic Remedy' under DMR (OA) Act, 1954.
c. What is meant by 'Res Ipsa Loquitor'?
d. What is 'unani' system of medicine?
e. Define 'Human Organ' under THOA, 1994.
f. Define `Deficiency in Service' under Consumer Protection Act,1986
g. What is meant by Contributory Negligence?
h. What is 'SAFE' kit?
i. Mention two medical malpractices in India.
j. What is 'sex selection' under PCPNDT, Act 1994

Q.2. Write short notes on **any four:** 20

a. Role and functions of Indian Medical Council.
b. Determination of Brain stem death under THOA,1994.
c. Hippocrates's oath.
d. Doctor patient confidentiality.
e. Euthanasia.
f. Right to health under the constitution of India

Q.3. Answer the following by giving reasons **(any two)** :- 12

a. "People click selfies at site of accident on state highway", was the headline in a leading newspaper.
   i. What is 'golden hour'?
   ii. What is the duty of doctors and hospitals towards victims of road accidents?
   iii. What is duty of Good Samaritans towards a road accident victim?

b. `A' was receiving free treatment and medicines for tuberculosis at a Government hospital. `A' relying on an advertisement which claimed to cure TB, discontinues his course without any medical consultation. After three months he suffers from a relapse of the disease.
   i. Can **`A'** take legal action against the hospital/doctor?
   ii. What defenses can be put forth by the hospital/doctor?
   iii. Name the law which prohibit such advertisements

c. **`A'** was undergoing treatment at **'XYZ'** hospital. The hospital made it mandatory for its patients to purchase medicines and medical equipment's from hospital pharmacy. Upon discharge **`A'** found that he could have saved Rs. 2 lakh if he had been allowed to purchase his medicines from other pharmacies.

F691584A4BE2D03B98D51BFBE1B3CC5D

Scanned by CamScanner

i. Under what law can 'A' file a complaint?
ii. Which dispute redressal agency should 'A' approach?
iii. What legal reliefs are available to 'A'?

Q.4. Answer the following (any four): 48

a. Explain Informed Consent and Implied Consent in light of Doctor Patient Contractual relationship.
b. Why is Consumer Protection Act, 1986 applicable to Medical Profession? Discuss the objections to its applicability raised in IMA vs V.P. Shantha 1995.
c. Explain the Medico-legal aspects of sexual assault with special reference to duties of the medical practitioners and enforcement agencies.
d. Discuss the relevant provisions of the Nuremberg Code and Helsinki Declaration concerning the regulation of Human Experimentation of Drugs.
e. Define medical negligence and elaborate the various defenses against medical negligence.
f. Discuss the role of National and International agencies in disaster management.

Scanned by CamScanner

Q.P. Code :08530

[वेळ :तीन तास] [गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना :१.सर्व प्रश्न सोडविणे बंधनकारक आहे.

२.उजवीकडील अंक हे पूर्ण गुण दर्शवितात.

३. योग्य न्यायनिवाडे नमूद करण्यात यावेत.

प्र.१. एक किंवा दोन वाक्यांत उत्तरे लिहा. २०

१. आपत्ती व्याव्स्थापनाशी निगडीत केंद्रीय कायद्याचे नाव लिहा.
२. ड्रग्स अँड मॅजिक रेमेडीझ कायद्यान्वये 'मॅजिक रेमेडी' (जादुई उपचार) ही व्याख्या स्पष्ट करा.
३. "रेस इप्सा लोक्वीटोर" चा अर्थ स्पष्ट करा.
४. युनानी औषधशास्त्र पद्धतबद्दल थोडक्यात लिहा.
५. 'ट्रान्सप्लान्टेशन' ऑफ ह्युमन ऑरगन्स ॲक्ट,१९९४' अनुसार 'ह्युमन ऑरगन्स' (मानवी अवयव) ही व्याख्या स्पष्ट करा.
६. 'ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६' अन्वये सेवेतील कमतरता (डेफीशीयन्सीइन सर्विस) ही व्याख्या स्पष्ट करा.
७. 'कॉन्ट्रीब्युटरी नेगलीजेंस' म्हणजे काय?
८. "सेफ कीट" म्हणजे काय?
९. भारतामधील कोणतेही दोन वैद्यकीय अपकृत्ये (मेडिकल मालप्राक्टीस) नमूद करा.
१०. पीसीपीएन डी टी कायदा, १९९४ अन्वये "सेक्स सिलेक्शन" ची व्याख्या लिहा. (लिंग निवड)

प्र.२. थोडक्यात टिपा लिहा.(कोणतेही ४) २०

१. भारतीय मेडिकल काऊनसिलचे कार्य व दायित्व.
२. मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदा, १९९४ अंतर्गत ब्रेनस्टेम मृत्यु चे निर्धारीकरण.
३. हिप्रोक्रेट ची शपथ (हिपोक्रेटस् ओथ)
४. वैद्यक - रुग्ण संबंधातील गोपनीयता
५. युथनेसिया (दयामरण)
६. भारतीय राज्यघटनेच्या अंतर्गत आरोग्याचा अधिकार

प्र.३. सोडवा (कोणतेही २) १२

F691584A4BE2D03B98D51BFBE1B3CC5D

Scanned by CamScanner

अ) "राज्य महामार्गावरील एका अपघात-प्रवण जागेवर सेल्फीसाठी लोकांची झुंबड" एका अग्रगण्य वर्तमान पत्रामधील असा एका बातमीची हेडलाईन होती.

१. 'गोल्डन अवर' म्हणजे काय?

२. रस्ते अपघातातील पीडितांसाठी डॉक्टर व रुग्णालयांचे कोणते प्रमुख कर्तव्ये असतात?

३. चांगल्या नागरिकांचे अशा अपघात पिडीतांसाठी कोणती प्रमुख कर्तव्ये असतात?

ब. 'A' हा रुग्ण शासकीय रुग्णालयामधून क्षयरोगासाठी मोफत औषधोपचार घेत होता. एका जाहिरातीमध्ये क्षयरोग १०० टक्के बरा करू असा दावा करण्यात आला व त्यानुसार शासकीय डॉक्टरच्या सल्ला किंवा परवानगीशिवाय 'A' ने औषधोपचार सोडून दिला व जाहिरातीमधील इलाजा कडे वळला. तीन महिन्यांनी 'A' ला क्षयरोगाची पुन्हा लागण झाली.

१. डॉक्टर/रुग्णालय ह्यांविरोधात 'A' ह्यास कोणती कायदेशीर कारवाई करता येऊ शकते?

२. डॉक्टर /रुग्णालय अशा दाव्यांमध्ये कोणती कैफियत मांडू शकतात?

३. अशा जाहिरातींना प्रतिबंध करणा-या कायद्याचे नाव लिहा.

क. 'xyz' रुग्णालयामध्ये 'A' चा उपचार सुरु होता. सदर रुग्णालयाच्या नियमांनुसार रुग्णास रुग्णालयाच्याच फार्मसी (औषधशास्त्र) विभागातून औषधे व इतर वैद्यकीय उपकरणे खरेदी करणे बंधनकारक होते. इलाजानंतर 'A' च्या लक्षात आले की जर त्याला बाहेरून औषधे व उपकरणे खरेदी करण्यासाठी परवानगी दिली गेली असती, तर त्याचे तब्बल दोन लाख रुपये वाचले असते.

१. कोणत्या कायद्यांतर्गत 'A' तक्रार दाखल करू शकतो?

२. 'A' ने कोणत्या तक्रार निवारण संस्थेकडे धाव घ्यायला पाहिजे?

३. 'A' ला कोणत्या प्रकारचे कायदेशीर दिलासे (रिलीफ) उपलब्ध आहेत?

प्र.४. निबंध स्वरूप उत्तरे लिहा. (कोणतेही ४)

१. 'माहितीपूर्ण संमती' तसेच ध्वनित संमती (इन्फॉर्म्ड कंसेंट व इम्प्लाईड कंसेंट) घ्या तत्वांबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.

२. ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ वैद्यकीय व्यावसायिकांना का व कसा लागू होतो? सदर गोष्टीस आय.एम.ए.विरुद्ध व्ही. पी. शांता १९९५ घ्या न्यायनिवाड्यामध्ये कोणत्या मुद्द्यांवरून विरोध करण्यात आला हे नमूद करा.

३. लैंगिक हल्ल्यांशी संबंधित न्याय - वैद्यक पैलूंचे स्पष्टीकरण करा, तसेच अशा प्रकरणां मधील संबंधित पीडितांचे उपचार कारणाऱ्या डॉक्टरांची व कायदा सुव्यवस्था सांभारणाऱ्याची कर्तव्ये नमूद करा.

४. औषधांच्या मानवी चाचण्यासंबंधीत न्यूरेमबर्ग कोड व हेल्सीकी डीक्लेरेशन ह्या दोन्हींबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.

F691584A4BE2D03B98D51BFBE1B3CC5D

Scanned by CamScanner

५. "वैद्यकीय हलगर्जीपणा" ह्या विषयावर सविस्तर लिहा.
तसेच वैद्यकीय हलगर्जीपणा च्या खटल्यांमध्ये डॉक्टर / रुग्णालये कोणकोणत्या प्रकारची कैफियत (डीफेन्स) मांडू शकतात ह्या बद्दल सविस्तर लिहा.

६. आपत्ती व्यवस्थापनामध्ये राष्ट्रीय व अंतराष्ट्रीय संस्था कशा प्रकारे सहाय्य करू शकतात ह्या बद्दल सविस्तर मजकूर लिहा.

F691584A4BE2D03B98D51BFBE1B3CC5D

Scanned by CamScanner